

HRVATSKA GOSPODARSKA KOMORA
Sektor za financijske institucije, poslovne informacije i ekonomske analize
Odjel za makroekonomske analize

HGK indeks gospodarske snage

Uvodno

HGK indeks gospodarske snage u 2016. godini

HGK indeks gospodarske snage u 2017. godini

Zaključno

Srpanj 2017.

Uvodno

Prošle godine Hrvatska gospodarska komora izradila je indeks gospodarske snage prema kojem su rangirane županije u Hrvatskoj.

HGK indeks gospodarske snage jest kompozitni pokazatelj koji se računa kao zbroj ponderiranih osnovnih gospodarskih pokazatelja u trogodišnjim prosjecima te demografske projekcije radi mjerenja stupnja gospodarske snage i gospodarskog potencijala županija u odstupanju od prosjeka RH (indeks gospodarske snage iznad 100 pokazuje da je pojedina županija iznad prosjeka RH, dok vrijednost niža od 100 znači da je pojedina županija ispod prosjeka RH). Time se realnije definira međusobno pozicioniranje županija te se doprinosi aktiviranju razvojnih resursa pojedine županije. Konačno, ovim se sustavom ocjenjivanja i razvrstavanja dobiva analitička podloga za praćenje promjena u stupnju gospodarske razvijenosti županija (indeks se može ažurirati s novim podacima).

Konkretno, HGK indeks gospodarske snage županija za 2016. i 2017. godinu izračunava se kao zbroj ponderiranih rangova šest gospodarskih pokazatelja te projekcije kretanja stanovništva:

- BDP po stanovniku
- ukupni prihod poduzetnika po zaposlenom
- prosječne neto plaće po zaposlenom
- neto dobit poduzetnika po zaposlenom
- prihod na inozemnom tržištu poduzetnika po zaposlenom
- stopa nezaposlenosti
- projekcija promjene broja stanovnika 2011.-2021. (za 2016. godinu projekcija 2013.-2030)

Indeks je napravljen s namjerom pozicioniranja županija u odnosu jedne prema drugima, a izražen je kao odnos prema prosjeku RH. Njime se još jednom naglašava velika neusklađenost u razvijenosti koju je potrebno sagledati kroz potencijale i komparativne prednosti oko kojih treba graditi razvoj pojedinih županija, a time i države u cjelini.

HGK indeks gospodarske snage u 2016. godini

Prvi indeks gospodarske snage pokazuje da se samo Grad Zagreb i dvije županije nalaze iznad prosjeka RH, dok je preostalih osamnaest županija ispod prosjeka. Takav položaj većine županija posljedica je upravo utjecaja Grada Zagreba na visinu prosjeka RH. Najniže pozicionirane su Bjelovarsko-bilogorska, Virovitičko-podravska i Požeško-slavonska županija čiji se indeks nalazi na razini oko 2/3 prosjeka RH.

Na zadnjih pet mjesta nalaze se četiri slavonske županije (samo je Osječko-baranjska bolje pozicionirana), što je vrlo slično kao i usporedba naših županija po razvijenosti u okviru NUTS 3 regija¹ u EU prema pokazatelju BDP *per capita* po PPS-u.

Naime, prema zadnjim usporedivim podacima koje je objavio Europski statistički ured (Eurostat), gotovo sve hrvatske NUTS 3 regije 2014. godine smještene su po razvijenosti (gledajući BDP po stanovniku) u donjoj trećini regija EU (ukupno je 1.342 NUTS 3 regije u EU), izuzev Grada Zagreba koji je u gornjoj trećini rangiranih regija EU. Tako su hrvatske NUTS 3 regije raspodijeljene na najbolje rangiranu (Grad Zagreb) koja se nalazi na 409. mjestu i na najlošije rangiranu (Brodsko-posavska županija) koja se nalazi na 1.312. mjestu.

Ukupno 16 hrvatskih županija nalaze se među 10% najnerazvijenijih NUTS 3 regija u EU. Dodatno, čak 6 županija nalazi se među 5% najnerazvijenijih NUTS 3 regija u EU. Četiri najlošije rangirane hrvatske regije jesu slavonske županije (izuzev Osječko-baranjske), a nalaze se među 2,5% najlošije rangiranih NUTS 3 regija EU, pri čemu se te četiri županije nalaze na 33-34% prosjeka razvijenosti EU.

Tablica 1: INDEKS GOSPODARSKE SNAGE ŽUPANIJA I NJEGOVE SASTAVNICE U 2016. GODINI

Županija	BDP po stanovniku, prosjek 2011.-2013., indeksi, RH=100	Prosječne neto plaće po zaposlenom, prosjek 2012.-2014., indeksi, RH=100	Ukupni prihodi poduzetnika po zaposlenom, prosjek 2013.-2015., indeksi, RH=100	Neto dobit poduzetnika po zaposlenom, prosjek 2013.-2015., indeksi, RH=100	Prihod na inozemnom tržištu po zaposlenom, prosjek 2013.-2015., indeksi, RH=100	Stopa nezaposlenosti, prosjek, 2013.-2015., indeksi, prosjek RH u odnosu na županiju	Demografija - indeks promjene broja stanovnika 2030./2013.	HGK indeks gospodarske snage, RH=100
Grad Zagreb	179,3	116,7	131,8	130,9	104,6	199,6	102,6	149,3
Istarska	124,5	98,9	84,4	143,4	140,7	178,1	98,7	127,2
Primorsko-goranska	124,8	100,1	74,3	72,0	89,5	126,5	92,0	105,1
Varaždinska	80,9	80,2	77,8	61,1	144,3	139,8	89,8	96,2
Dubrovačko-neretvanska	95,9	98,8	64,5	105,4	69,9	100,8	94,9	93,1
Zagrebačka	75,8	95,5	113,8	80,9	95,6	102,4	97,8	92,5
Zadarska	79,5	96,4	75,6	84,7	103,1	100,4	100,4	91,1
Koprivničko-križevačka	88,0	92,6	81,5	75,7	100,7	92,6	91,3	90,1
Međimurska	81,9	81,5	61,3	58,8	111,7	121,1	93,7	89,2
Karlovačka	74,7	95,9	70,6	123,8	87,9	83,2	78,5	85,5
Krapinsko-zagorska	61,0	85,9	76,3	74,5	134,6	104,8	88,0	85,4
Splitsko-dalmatinska	77,0	95,1	75,1	88,6	59,2	76,3	99,0	82,2
Šibensko-kninska	77,0	92,6	69,6	71,9	77,0	85,6	81,5	80,3
Sisačko-moslavačka	78,3	93,2	72,5	38,3	155,9	59,8	68,0	79,6
Osječko-baranjska	79,2	91,6	84,6	62,1	81,3	64,1	86,0	79,2
Ličko-senjska	76,4	90,9	58,5	54,4	50,3	88,9	82,7	75,0
Vukovarsko-srijemska	58,9	87,1	97,4	70,9	81,5	58,7	76,9	72,6
Brodsko-posavska	56,9	88,3	66,1	49,4	106,4	59,6	81,1	70,0
Požeško-slavonska	59,7	87,3	57,8	47,0	71,6	71,6	84,5	68,5
Virovitičko-podravska	60,0	84,3	67,5	49,0	82,9	57,2	83,1	68,2
Bjelovarsko-bilogorska	67,0	84,1	65,5	41,5	45,9	67,6	80,7	66,9

Izvor: DZS, FINA, Ekonomski fakultet: "Demografski scenariji i migracije", izračuni HGK

Napomena: dva crveno označena polja u svakom stupcu označavaju dva najlošija pokazatelja u stupcu, dok dva zeleno označena polja u svakom stupcu označavaju dva najbolja pokazatelja iz toga stupca, odnosno županije s tim pokazateljima.

¹ NUTS - statističke prostorne jedinice u EU definirane od strane Eurostata – Europskog statističkog ureda. Postoji NUTS 1, NUTS 2 i NUTS 3 razina. U EU je na NUTS 3 razini ukupno 1.342 regije, od čega u Hrvatskoj 21 regija, koje prostorno odgovaraju gradu Zagrebu i 20 županija.

HRVATSKA GOSPODARSKA KOMORA

Sektor za financijske institucije, poslovne informacije i ekonomske analize

Odjel za makroekonomske analize

Tel.: 01/4828 – 373; elektronička pošta: makroekonomija@hgk.hr

HGK indeks gospodarske snage u 2017. godini

Većina indeksa gospodarske snage iz ove godine ne razlikuje se značajnije u odnosu na izračun indeksa iz 2016. godine, odnosno još uvijek se samo Grad Zagreb, Istarska i Primorsko-goranska županija nalaze iznad prosjeka RH, dok je preostalih osamnaest županija ispod prosjeka. Takav položaj većine županija posljedica je upravo utjecaja Grada Zagreba na visinu prosjeka RH. Najniže pozicionirane su Bjelovarsko-bilogorska, Požeško-slavonska i Virovitičko-podravaska županija čiji se indeks nalazi na razini oko 2/3 prosjeka RH.

Tablica 2: INDEKS GOSPODARSKE SNAGE ŽUPANIJA I NJEGOVE SASTAVNICE U 2017. GODINI

Županija	BDP po stanovniku, prosjek 2012.-2014., indeksi, RH=100	Prosječne neto plaće po zaposlenom, prosjek 2013.-2015., indeksi, RH=100	Ukupni prihodi poduzetnika po zaposlenom, prosjek 2014.-2016., indeksi, RH=100	Neto dobit poduzetnika po zaposlenom, prosjek 2014.-2016., indeksi, RH=100	Prihod na inozemnom tržištu po zaposlenom, prosjek 2014.-2016., indeksi, RH=100	Stopa nezaposlenosti, prosjek, 2014.-2016., indeksi, RH u odnosu na županiju	Demografija - indeks promjene broja stanovnika 2021./2011.	HGK indeks gospodarske snage, RH=100
Grad Zagreb	177,8	116,9	130,5	132,6	102,6	201,3	100,9	147,6
Istarska	124,2	99,0	86,4	138,4	140,7	187,5	98,8	127,3
Primorsko-goranska	125,8	99,9	76,1	71,8	88,4	127,7	97,0	105,5
Varaždinska	82,0	80,4	77,8	57,9	149,4	155,1	98,1	99,6
Zagrebačka	76,5	96,2	118,7	89,9	100,7	105,9	102,3	95,2
Dubrovačko-neretvanska	97,8	99,2	66,4	100,4	64,8	96,9	98,4	92,1
Zadarska	80,0	95,7	76,9	86,2	100,8	103,9	102,1	91,3
Međimurska	83,5	81,9	62,1	59,2	112,0	128,6	97,9	91,0
Koprivničko-križevačka	86,3	92,4	82,8	79,5	100,7	96,1	96,5	90,7
Krapinsko-zagorska	62,5	86,0	74,9	76,2	132,6	109,4	97,0	87,1
Karlovačka	75,0	94,5	72,0	110,2	92,7	82,6	90,2	85,8
Osječko-baranjska	79,1	91,5	85,6	66,1	88,3	61,5	96,1	80,9
Splitsko-dalmatinska	76,7	94,4	76,2	82,8	62,1	74,2	98,1	80,8
Sisačko-moslavačka	76,3	92,4	73,2	36,7	146,3	56,8	87,1	79,7
Šibensko-kninska	78,2	92,5	66,0	62,4	60,2	82,0	89,2	77,6
Vukovarsko-srijemska	58,4	86,8	103,4	86,7	92,0	57,7	92,3	77,3
Ličko-senjska	76,4	91,0	61,2	69,6	52,0	83,2	85,6	76,0
Brodsko-posavska	56,6	88,1	67,3	47,2	108,7	60,9	93,4	71,6
Bjelovarsko-bilogorska	67,6	84,0	65,5	41,3	49,0	64,6	91,8	68,0
Požeško-slavonska	58,8	86,2	57,5	44,0	68,6	72,7	89,5	67,9
Virovitičko-podravaska	58,3	83,6	65,0	48,6	81,0	54,8	92,3	67,7

Izvor: DZS, FINA, izračuni HGK

Napomena: dva crveno označena polja u svakom stupcu označavaju dva najlošija pokazatelja u stupcu, dok dva zeleno označena polja u svakom stupcu označavaju dva najbolja pokazatelja iz toga stupca, odnosno županije s tim pokazateljima.

HRVATSKA GOSPODARSKA KOMORA

Sektor za financijske institucije, poslovne informacije i ekonomske analize
Odjel za makroekonomske analize

Tel.: 01/4828 – 373; elektronička pošta: makroekonomija@hgk.hr

Tablica 3: PROMJENE RANGIRANJA ŽUPANIJA PREMA HGK INDEKSU GOSPODARSKE SNAGE U 2017. U ODNOSU NA 2016. GODINU

Županija	Smjer promjene	Broj mjesta promjene
Zagrebačka	↓	-1
Dubrovačko-neretvanska	↑	+1
Međimurska	↑	+1
Koprivničko-križevačka	↓	-1
Krapinsko-zagorska	↑	+1
Karlovačka	↓	-1
Osječko-baranjska	↑	+3
Splitsko-dalmatinska	↓	-1
Šibensko-kninska	↓	-2
Vukovarsko-srijemska	↑	+1
Ličko-senjska	↓	-1
Bjelovarsko-bilogorska	↑	+2
Požeško-slavonska	↓	-1
Virovitičko-podravska	↓	-1

U odnosu na prošlogodišnji indeks, neke županije su promijenile svoju poziciju u ovogodišnjem izračunu (označeno u tablici br. 3), no većina tih promjena nije značajnija. Najveća promjena zabilježena je kod Osječko-baranjske županije koja je sa petnaestog mjesta iz prošlogodišnjeg izračuna skočila na dvanaesto mjesto u ovogodišnjem izračunu. Tome je pridonijelo poboljšanje neto dobiti po zaposlenom, prihoda na inozemnom tržištu po zaposlenom, poboljšanje u trendovima demografskih kretanja, ali i pogoršanje indeksa gospodarske snage u nekim županijama koje su godinu prije bile iznad Osječko-baranjske.

Zaključno

Upravo u županijama s nižim indeksom gospodarske snage treba tražiti potencijal za gospodarski razvoj odnosno uočava se potreba ulaganja u njihov razvoj, s ciljem smanjivanja razvojnih razlika između županija, ali i poticanja ukupnog gospodarskog rasta RH.

Povećanjem regionalne konkurentnosti moguće je smanjiti vjerojatnost emigracije stanovništva koja će uz postojeće starenje stanovništva predstavljati problem u budućnosti. Smanjivanje broja radno sposobnog stanovništva najviše će pogoditi mirovinski sustav u kojem, uz omjer osiguranika i umirovljenika od oko 1,22:1, situacija već danas nije zadovoljavajuća.

Opće napomene:

Ovu analizu izrađuje i za nju je odgovorna HGK. Informacije, mišljenja, analize i zaključci koji se iznose temelje se na javnim statističkim i ostalim informacijama što potječu iz izvora u čiju se potpunost i točnost HGK pouzdaje, ali za koje ne jamči. Utoliko su informacije, mišljenja, analize i zaključci izneseni u ovoj publikaciji podložni promjenama koje ovise o promjenama izvora informacija te o promjenama koje nastupe od trenutka pisanja teksta do njegova čitanja. Ova publikacija ili njeni dijelovi ne mogu se kopirati ili bilo kako drukčije reproducirati bez navođenja izvora.

HRVATSKA GOSPODARSKA KOMORA

Sektor za financijske institucije, poslovne informacije i ekonomske analize

Odjel za makroekonomske analize

Tel.: 01/4828 – 373; elektronička pošta: makroekonomija@hgk.hr